RUD Drenthe gespreksnotitie 2023 'Samen voor Drenthe'

De RUD Drenthe is de omgevingsdienst voor de inwoners en bedrijven van Drenthe. We hebben de milieukennis en kunde, zetten in op innovatie en werken resultaatgericht. Samen met u en onze partners zoals de Veiligheidsregio Drenthe en GGD werken wij aan het realiseren van een schone, gezonde en veilige leefomgeving in de provincie Drenthe.

Vorig jaar zijn Drenthebrede afspraken gemaakt voor Drentse gemeenschappelijke regelingen, raden/staten en colleges. Een onderdeel van deze nieuwe afspraken is het voorjaarsoverleg tussen de raad/staten met het lid van het algemeen bestuur van de GR. Het doel van het overleg is om in gesprek te gaan over inhoudelijke dilemma's, ontwikkelingen en wensen. Tijdens het gesprek kunnen raden/staten verduidelijkende vragen stellen, richtingen, kaders en eigen wensen meegeven. Het is vooral een gesprek op inhoud.

Deze gespreksnotitie schetst enkele ontwikkelingen en uitdagingen die de komende jaren binnen het milieudomein en het stelsel van omgevingsdiensten van belang zijn. We beogen een compacte doorkijk op hoofdlijnen die in één oogopslag handvatten biedt voor uw gesprekken.

Ontwikkelingen
Vorig jaar zijn voor de uitvoering van het takenpakket van de RUD Drenthe de kengetallen herijkt en is voor de invoering hiervan een meerjarig groeimodel vastgesteld. In 2023 en de nabije jaren koerst de RUD Drenthe op dit nieuwe kompas. Via de verdere uitwerking van de uniforme U & H strategie volgt daarna een meerjarig perspectief op de ontwikkeling van onze taken en aandachtsvelden daarbinnen.
Hieronder leest u over 5 belangrijke ontwikkelingen die de RUD Drenthe ziet, en welke oplossingsrichtingen er bestaan.

1. *De Omgevingswet*

De Omgevingswet betekent een algehele stelselherziening voor de wet- en regelgeving met grote impact op de manier van werken en het instrumentarium. De bevoegd gezagen en organisaties die bij de wet betrokken zijn moeten hun dienstverlening daarom herijken. De inwerkingtreding van de Omgevingswet betekent de formele start van een transitieperiode tot 2029. Op dit moment wordt gekoerst op 1 juli 2023.

Over de wijze waarop we gaan samenwerken onder de Omgevingswet zijn binnen het Omgevingsplatform Drenthe afspraken gemaakt. De RUD Drenthe staat de gemeenten en provincie graag terzijde met advisering in deze. Waar onze werkwijze nu vooral gericht is op de beoordeling en toetsing van het milieu, moeten de milieuaspecten straks op integrale wijze, samen met die van andere domeinen in de fysieke leefomgeving worden gewogen. De RUD Drenthe is als kennispartner klaar voor procesmatige en inhoudelijke advisering van haar deelnemers, en zet volop in op hulp en ondersteuning in het komend invoeringsjaar. Naast inhoudelijke ondersteuning van onze deelnemers en ketenpartners verandert er natuurlijk ook in onze eigen organisatie het nodige. Dat vraagt tijd en aandacht om het ons eigen te maken.

Uitgangspunt is budgetneutraal tenzij dit leidt tot onwenselijke risico's. Ingezet wordt op het voldoen aan de vraag, waarbij uiteindelijk via de verrekensystematiek hierover afgerekend wordt. Het maken van uniforme keuzes in Omgevingsplannen kunnen in belangrijke mate bijdragen aan het dempen van kostenstijgingen. De Omgevingswet vraagt daarnaast om het omzetten van het inrichtingenbestand naar milieubelastende activiteiten. De opgave om tot deze transitie te komen wordt op dit moment verkend.

2. *Interbestuurlijk Programmaplan Versterking VTH-stelsel*

Onder leiding van het Rijk is een Interbestuurlijk programma (IBP) versterking VTH-stelsel opgesteld.
Dit programma is opgesteld naar aanleiding van onderzoeken van de commissie Van Aartsen en de Rekenkamer. Vanuit het Ministerie, de Omgevingsdiensten, de VNG en IPO wordt in 2022 en 2023 gezamenlijk gewerkt aan de uitwerking van de aanbevelingen. De uitkomst van het programma, waaraan ook de RUD Drenthe een bijdrage levert, zal ook effect hebben voor de komende jaren. Het Interbestuurlijk Programma bevat de volgende pijlers:

- Robuuste omgevingsdiensten en financiering

Om slagvaardig en effectief te kunnen opereren moet een omgevingsdienst voldoende robuustheid hebben om tenminste opgewassen te zijn tegen de veelheid van taken die zij opgedragen krijgt. Dat vraagt om voldoende omvang met bijbehorende financiering zodat de dienst taken kan uitvoeren op het gewenste niveau en kan investeren in kennisopbouw, informatie-uitwisseling en kwaliteitsborging. Binnen deze pijler vindt onderzoek naar normfinanciering plaats. Dit kan gevolgen hebben voor onze financieringsstructuur die nu gebaseerd is op basis van een aantal uitgangspunten zoals een eerlijke verdeling naar rato van wat wordt afgenomen door de opdrachtgever.

- Bestuursrechtelijke en strafrechtelijke handhaving en vervolging

Het doel van deze pijler is om een daling van de vermijdbare milieuschade te realiseren door naleving door bedrijven van wet- en regelgeving en vergunningen en te komen tot een level playing field voor bedrijven. Het is essentieel om als overheid weerbaar te zijn tegen ondermijnende criminaliteit. Dit doel wordt onder andere bereikt door verbetering van de informatie-uitwisseling, samenwerking tussen bestuursrechtelijke en strafrechtelijke partners te verbeteren en effectievere inzet van het beschikbare instrumentarium.

- Informatie-uitwisseling en datakwaliteit

Het doel van deze pijler is om te komen tot een robuuste organisatie van informatievoorziening van het stelsel. Dit moet leiden tot:

- een adequate informatiepositie voor alle partijen, kennisopbouw- en deling;
- adequate vergunningverlening en succesvolle toezicht en handhaving door Omgevingsdiensten, Rijksinspecties en opsporingsdiensten.
- samenwerking tussen stelselpartijen en zichtbare kwaliteit en consistentie in de uitvoering van de VTH taken.

- Kennisinfrastructuur inclusief arbeidsmarkt

Op nationaal, regionaal en lokaal niveau is het voor het oplossen van de steeds complexere vraagstukken in het maatschappelijke en fysieke domein, noodzakelijk dat de juiste kennis hiervoor beschikbaar is en daar komt waar het nodig is. De regelgeving wordt steeds complexer en in de maatschappij neemt men een kritischere houding aan ten opzichte van de leefomgeving. Dit doet een groot beroep op de kennis en vaardigheden van onze medewerkers. Zie voor de inzet vanuit de noordelijke omgevingsdiensten de paragraaf 4 over personeel boeien en binden.

- Onafhankelijke uitvoering van toezicht en handhaving

In pijler 5 staat de onafhankelijke uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving centraal. Om onafhankelijke uitvoering te bevorderen, worden in deze pijler onderwerpen als mandaten, professionaliteit en transparantie uitgewerkt.

- Monitoring kwaliteit milieutoezicht

Doel van deze pijler is om een systeem in te richten van visitatie en toezicht op de werking van het VTH-stelsel. Hiervoor wordt gewerkt aan periodieke onderzoeken en het stimuleren van een stevigere invulling van horizontale controle op het eigen bestuur door raden en staten

Een verdere doorontwikkeling van onze eigen omgevingsdienst is noodzakelijk. Binnen voornoemd programma neemt ook de RUD Drenthe deel aan diverse projectgroepen die werken aan de nadere invulling van de aanbevelingen van de commissie Van Aartsen. Over de voortgang van het IBP en de eventuele consequenties wordt u periodiek geïnformeerd.

3. Nieuw U&H strategie met verdieping in 2e fase

Naar aanleiding van de GR evaluatie RUD Drenthe die in 2021 plaatsvond zijn er 10 aanbevelingen geformuleerd, waar direct voortvarend mee gestart is. Belangrijke aanbevelingen uit de evaluatie waren onder andere om een uniform uitvoerings- & handhavingsstrategie voor Drenthe op te stellen en de Drentse Maat te herijken. De U & H strategie is in concept gereed en legt de bestaande beleidskaders vast. Hierna start de 2e fase waarin de herijking van de Drentse maat wordt toegevoegd aan de strategie. In deze 2e fase worden de echte inhoudelijke keuzes gemaakt over de uitvoering van het milieutakenpakket. Dan wordt het gesprek gevoerd over de gewenste kwaliteit, de te accepteren risico's en de hieraan verbonden middelen. Vanuit raden en staten is via zienswijzen verzocht om actief betrokken te worden bij dit proces.

We willen een wendbare milieupartner zijn die betrouwbaar en efficiënt bijdraagt aan de kwaliteit van de omgevingswaarden afval, bodem, duurzaamheid, geluid, lucht en omgevingsveiligheid. Zodat we gezamenlijk doen wat nodig is, niet alleen wat voorzien was. De RUD Drenthe denkt graag op proactieve wijze mee in het gesprek wat u met de raden/staten voert over milieudoelstellingen en nieuw te maken dienstverleningsafspraken.

4. Personeel boeien en binden

De Omgevingsdiensten hebben, zoals beschreven door de commissie van Aartsen, in hun ontwikkeling naar meer robuustheid en onafhankelijkheid duidelijk een personele uitdaging. Als expertdienst bij uitvoerings- en handhavingsvraagstukken van de leefomgeving, is ons alles eraan gelegen om de beschikbaarheid, diversiteit en deskundigheid van onze professionals op hoog niveau te houden. De transitieopgaven uit het IBP vragen bijvoorbeeld op vlak van o.a. klimaat, energie en duurzaamheid om extra expertise de komende jaren.

De RUD Drenthe zet daarom actief in op de werving en selectie van nieuwe medewerkers. De krappe arbeidsmarkt is dan ook een actueel (regio overstijgend) zorgpunt. September 2022 lanceerden wij een online arbeidsmarkt campagne in samenwerking met de FUMO en ODG. De samenwerking wordt in januari 2023 uitgebreid met een online campagne voor de werving van jong professionals (tweejarig opleidingsprogramma voor vergunningverlener of toezichthouder). Beide campagnes zijn als ingebracht in de aanvraag voor een landelijke subsidie.

Het ziekteverzuim en natuurlijk verloop maken de urgentie groter. Eind 2022 hebben we met een Periodiek Medisch Onderzoek en een Medewerker tevredenheid peiling in kaart gebracht hoe we het werkgeluk kunnen vergroten. Met de verbeterpunten die dit heeft opgeleverd gaan we in 2023 e.v. aan de slag. Boeien en binden van huidige medewerkers is in de komende jaren een belangrijk thema om uitval te voorkomen. Identificeren waar we - in samenspraak - oorzakelijke spanningen of stress kunnen wegnemen, het optimaal faciliteren van hybride werkvormen tot vermindering van de werkdruk door bv verbeterde administratieve procedures. Alles werkt direct door in een hogere productie en verbeterde flexibiliteit.

Onderdeel van onze arbeidsomstandigheden vormt natuurlijk ook de huisvesting. In verband met het aflopen van de huidige huurcontracten bij de provincie Drenthe en de gemeente Emmen is een herijking van onze huisvesting wenselijk. Die wens is nog versterkt door de sterk gewijzigde werkwijzen die we sinds de corona-maatregelen hebben doorgevoerd: meer thuiswerken, hybride vormen van samenwerking. Ook is de groei van onze organisatie dusdanig dat een herijking van de benodigde omvang van kantoorruimte noodzakelijk is. Uitgangspunt voor de huisvesting is dat we als organisatie onze kennis en kunde daar inzetten waar dat het meest efficiënt en effectief kan. Thuis, op kantoor, op locatie bij een bedrijf of 1 van onze deelnemers. Dat vraagt ook om een herijking van onze verplaatsingsregeling zodat de keuze om daar te werken waar dat het meest optimaal kan plaatsvinden vanuit de inhoud van ons werk plaats kan vinden. We verwachten in het 2e kwartaal 2023 een keuze te kunnen maken voor de huisvesting in de komende jaren.

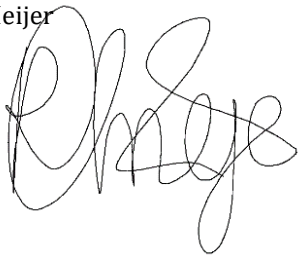
5. Aanbesteding zaaksysteem

Het contract met de leverancier van ons huidig zaaksysteem eindigt medio 2025. In 2023 en 2024 wordt daarom een aanbestedingsprocedure doorlopen voor de inkoop en implementatie van een zaaksysteem ter opvolging van het huidige zaaksysteem. Het zaaksysteem is de ruggengraat van onze organisatie, waarin alle werkzaamheden en processen van het primair proces zijn ingericht. Het stelt de RUD Drenthe in staat om efficiënt en effectief te werken. Een toekomstbestendig systeem waarmee je waardevolle data kan bewaren en benutten is erg belangrijk voor de eenduidige bedrijfsvoering die de RUD nastreeft. Het voorkomt vele verloren uren van zoekwerk, dubbele handelingen of interpretatieverschil. Met één druk op de knop de toegevoegde waarde van de RUD Drenthe meetbaar duiden is een breed aanwezige hartenwens.
Informatievoorziening in het algemeen: een omgevingsdienst is meer een meer een kennis en informatiedienst. Informatievoorziening is daarbij van cruciaal belang om toekomstbestendig te zijn en te blijven. De doorontwikkeling daarvan zal een structureel aandachtspunt blijven. Daarbij wordt ook meer en meer gekeken naar moderne innovatieve werkvormen: drones, robotisering, e.d.

Conclusie
Kortom, ons werk staat vol in de belangstelling en we zullen onze taken gaan uitvoeren in een sterk veranderde omgeving. Die uitdaging gaan wij graag samen met u aan. We nodigen u van harte uit om uw wensen en aandachtspunten daarbij kenbaar te maken. Samen voor Drenthe, voor nú en voor volgende generaties.

Hoogachtend,
Het dagelijks bestuur van de RUD Drenthe,

De voorzitter,
R.H. Meijer

de secretaris,
M. Heidekamp-Prins

